

Sosiaali- ja terveysministeriö
Diaarinumero VN/13139/2025

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto Sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitykseen eduskunnalle omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitolain muuttamisesta.

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää Sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen eduskunnalle omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitolain muuttamisesta.

Esitysluonnoksen keskeiset ehdotukset

Esityksessä esitetään muutoksia lakiin omaishoidon tuesta ja perhehoitolakiin. Esityksessä ehdotetaan, että omaishoidon tuen vähimmäispalkkiota korotetaan. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että perhehoitolakiin lisättäisiin säännös, jonka perusteella tilanteessa, jossa toimeksiantosopimus, joka koskee perhehoitajan kotona annettavaa ympärivuorokautista tai osavuorokautista pitkäaikaista perhehoitoa, päättyy ennakoimattomasti perhehoitajasta riippumattomasta syystä, on perhehoitajalla oikeus saada sopimukseen perustuvalta irtisanomisajalta maksettavan palkkion lisäksi yhden kuukauden hoitopalkkion määrää vastaava korvaus. Lain on esitetty tulevan voimaan 1.1.2026.

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

Lastensuojelun Keskusliitto tarkastelee perhehoitolain muutosesitystä erityisesti lastensuojelun perhehoidon osalta. LSKL toteaa, että lainsäädännön muutosesitys on pääosin kannatettava ja parantaa perhehoitajien oikeusturvaa ja toimeentuloa ennakoimattomissa muutostilanteissa. LSKL kuitenkin toivoo, että lakiesitystä vielä täsmennetään ja selkeytetään.

Koskien esitystä perhehoitolain 12 § toimeksiantosopimuksen purkamisesta ja irtisanomisesta, haluamme kiinnittää huomiota seuraavien kohtien tarkentamiseen:

- Hyvinvointialueiden tulee avata perhehoidon toimintaohjeessa ja toimeksiantosopimuksen neuvotteluvaiheessa mitä tarkoittaa ennakoimaton perhehoidon päättyminen perhehoitajasta riippumattomista syistä. Perhehoito voi päättyä monesta eri syystä ja tämä voi aiheuttaa sopijaosapuolissa tulkinta eroja. Perhehoitajan asemaa sopimuksen neuvotteluosapuolena tulisi tukea esimerkiksi

perhehoidon tukityöstä käsin. Perhehoidon irtisanominen tulee tehdä aina kirjallisesti.

- Perhehoidon suunnitelmallisesta päättämisestä tulee olla asianmukaiset kirjaukset asiakastietojärjestelmissä sekä sijoitetun asiakkaan osalta että perhehoitajan.
- Esitys jättää epäselväksi voiko perhehoitaja irtisanoa sopimuksen ennakoimattomasti, mutta tietyissä tilanteissa silti olla oikeutettu ylimääräiseen korvauksen. Esimerkiksi tilanteessa, jossa toisen lapsen sijoituksen jatkaminen perhehoidossa turvataan irtisanomalla kiireellisesti toisen lapsen perhehoitopaikka.
- Esityksen mukaan (s.29): ” Perhehoitolain 12 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan oikeutta 2 momentissa tarkoitettuun korvaukseen ei ole, jos perhehoitajan kotiin sijoitetaan irtisanomisaikana uusi hoidettava. Koska korvauksen tarkoituksena on parantaa toimeksiantosuhteisen perhehoitajan toimeentuloa yllättävissä tilanteissa, joissa hoidettavaa ei hoidossa enää olisi, uusi toimeksianto parantaa perhehoitajan toimeentuloa”. LSKL kiinnittää huomiota tekstin muotoiluun; onko siis perhehoitajalla ns. velvoite ottaa vastaan uusi sijoitus, ja jos näin ei toimi menettää erillisen palkkion, joka on muodostunut aiemmin päättyneestä ennakoimattomasta sopimuksen irtisanomisesta? Lastensuojelun perhehoidossa tulee säilyttää mahdollisuus neuvotella uudesta sijoitettavasta lapsesta ja perhehoitajalla tulee myös olla oikeus kieltäytyä, jos kokee, että perhehoitoperhe ei pysty vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla lapsen hoitoon ja kasvatukseen.
- Esityksessä ei erikseen tunnisteta palveluntuottajien tarjoamaa perhehoitoa, jota hyvinvointialueen ostavat vaihtelevasti ja erilaisin sopimuksin Suomessa. LSKL esittää, että perhehoitolaki velvoittaa samansisältöisesti myös palveluntuottajien tarjoamaa perhehoitoa ja heidän laatimia toimeksiantosopimuksia. Tämä tulee huomioida myös mahdollisissa perhehoidon kilpailutuksissa.

Edellä mainittujen huomioiden lisäksi Lastensuojelun Keskusliitto esittää, että perhehoitoa koskeva lainsäädäntö ja sen tulkitseminen hyvinvointialueiden perhehoidon toimintaohjeissa tulisi olla valtakunnallisesti yhdenmukaista, joka asettaisi perhehoitajat ja tätä kautta myös perhehoitoa saavat lapset tasa-arvoisempaan asemaan.